

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Negyedévre 1 50 »
 Holban ne hozza a levelet:
 Egész évre 8 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Negyedévre 2 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apacza-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, november 27.

Két új püspök.

A hivatalos lap tegnapi száma két kinevezést hozott, amely két egyházmegyének árvaságát szüntette meg. Több, mint másfél évig tartott ez az árvaság.

A rozsnyói egyházmegye felejthetetlen püspöke Schopper György, a tudomány és hit felkent bajnoka, az árvák atyja 1895-ben a nagyhét szerdáján hunyta be szeméit. Azóta vár epedve az egyházmegye az ő apostol-utódjára.

A tegnapi hivatalos lap meghozta az ő örömeiket. Ivánkovics János lett Schopper utódja. Az új rozsnyói püspök életrajzi adatait alább adjuk. Ismeretes ő már régóta a magyar közönség előtt. Különösen két oldalról ismerik őt az országban. Az iparos ifjuság ügye nagyon a szívéhez nőtt. Évek óta ő az országos elnöke az iparos ifjak egyesületének. Ahol nem lehetett kath. legényegyletet alakítani, ott arra törekedett, hogy az iparos ifjuság műveltségét emeljék felolvasások és szívetelket nemesítő szórakozások által. Jele annak, hogy megérti a kor intő szavát. Felfogja a munkás-kérdés rendkívüli fontosságát. Hisszük, hogy mint püspök is őszinte érdeklődéssel fog viselkedni az iparosok lelki-tesztü ügyei iránt s atyja lesz a munkásoknak.

Kritikus időkben foglalta el a kultuszminiszteriumban mint osztálytanácsos nehézt, felelősségteljes állását. A kormány hadat üzent az egyháznak. Az egyházpolitikai küzdelmek zivatáros éveit töltötte azon az exponált helyen. És megállta helyét.

Ezekben a kritikus napokban is tapintatosan vitte a kultuszminiszterium ügyeit az egyház jogainak és az ő papi jellegének csorbitása nélkül.

Tanügyi kérdésekben igen nagy szakismerettel bír. Már fiatal pap korában sikerült tankönyveket írni. Csak nem rég elnökkölt városunkban a polgári iskolai tanítónőképző vizsgálaton, ahol általános feltűnést keltett szakavatottsága és vezetőképessége. Schopper püspök utódja lett, — legyen vele mindig annak szelleme!

A lugosi püspöki székre is, amely Mihályi püspöknek fogarasi érsekké történt kinevezetésével üresedett meg, talált végre a kormány embert: dr. Radu Demeter gyulafehérvári szentszéki ülnök személyében. Csaknem két esztendei keresgetés, próbálgatás után őt ajánlotta a kormány a királynak s a tegnapi »Budapesti Közlöny« meghozta az ő kinevezését is.

Megszűnt tehát a lugosi egyházmegye árvasága is.

Őszintén megvallva, jobban örültünk volna, ha a mi Laurán kanonokunk kinevezését olvashattuk volna a hivatalos lapban. Meggyőződésünk, hogy ő úgy az egyházi, mint a hazafias feladatoknak megfelelt volna e helyen. Az új püspök ismeretlen előttünk, de éppen abból, hogy a korona kegye őt méltóbbnak tartotta a váradiak jelöltjénél, hisszük és reménylünk, hogy az új püspök apostoli működése fényt fog deríteni nemcsak a lugosi egyházmegyére, hanem a magyar hazára is.

Isten adja!

* * *

Ivánkovits János életrajza. Született 1846. decz 23-án Szegeden. Pappá szentelte Bonnaz püspök 1870, május 5-én. Aztán káplánkodott Török-Becsén, majd Szeged-Belvárosban 1877-ig amikor reáliskolai hitoktató lett, később 1885-ben Szeged-Rókusvárosi plébánossá választott. Mint ilyen nagy népszerűségnek örvendett, úgy hogy a Szeged-Alsóvárosi kerület a 87-iki választások alkalmával Hermann Ottóval szemben országgyűlési képviselőjévé választotta, mely kerületet képviselte 1892-ig, mikor kultuszminiszteri referendarius lett. Mint szeged-rókusvárosi plébánost 1888-ban kerületi alespernssé nevezte ki püspöke, 1891-ben pedig a Szent-Lambertről nevezett vásárhelyi apáti címzet adományozta neki a felség. Mint kultuszminiszteri referendariust a király ő Felsége a tavaly a dulcignói választott püspöki címmel tüntette ki.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Deák Ferencz levele gyámleányához.*

Pusztá Szent-Lászlón, 1862. augusztus 14.

Kedves leányom!

Nem várom be hatodik leveledet s eltérve saját szabályomtól, ime írok, mert jövő hétfőn neved napja lesz.

Üdvözöllek tehát neved napjára az atyai szeretetnek komoly, de szíves szavaival.

Gyermekéved már elmúltak. Eddig csak azok körében éltél, kik a te boldogságodat saját boldogságuk egyik fő részének tekintették. Szeretet, ápoltság s vezettség minden léptedien. Ártatlan örömeid között nem ismerted az aggodalmat s az élet gondjait.

De most már kilépsz a világba az emberek közé, kik saját érdekeiket a te boldogságodnak föl nem áldozzák. Kevesebb szeretettel, több szigorral s gyakran kiméletlenül ítélked meg tetteidet és legfőleg cserébe adnak örömet örömeidért, szeretetet szeretetért s még jó szerencse lesz, ha e cserében is meg nem csalnak. Az élet gondjai ma-holnap saját erődet s belátásodat is igénybe veszik.

Sok jónak s nemesnek magvát hintette

* A haza bölcsének ezt a gyönyörű levelet a Budapesti Szemlének legutóbbi számában közli Könyvi Manó, aki úgy Andrássy Gyula grófnak, mint Deák Ferencznek bizalmas, meghitt embere volt. E nagybecsű s eddig ismeretlen levél közlésével szolgálatot véltünk tenni olvasóinknak.

el kebledben édes anyád gondos nevelése. Neked magadnak kell e magot ápolni s termővé tenni, hogy megküzdhess egykor az élet nehézségeivel s megvethesd alapját boldogságodnak. Mert boldogságunk nem csekély részben önmagunktól függ és boldogságunkat többször hozzák önhibáink, mint mások gonoszsa.

Nem akarom az erkölcsiség örök szabályait elsorolni előtted. Élnék azok, úgy hiszem kiolthatatlanul elmédben és szívedben. Csak néhány szót mondok el. Fogadd szavaimat szeretettel s maradjanak azok szívedbe vésvé, emlékeül azon hű barátságok, melylyel szüleid iránt voltam s vagyok s azon szeretetnek, mely bennem él irántad és testvéreid iránt.

Névnapi üdvözléssel tehát azt kívánom: hogy élted egész folytán Isten áldását mindig megérdemeljed. Gyakran szenvedéseket, néha súlyos csapást mér reánk a gondviselés. De Isten a jókat soha el nem hagyja. Végtelen jósága enyhíti fájdalmainkat, erőt ad a csapások elviselésére s bármilyen súlyosan nehezedjék reánk a sors keze, ha önértetünk nem vádol, lelki nyugalmunk a szencsétlenség közepét is megóv az elcsüggedéstől. Légy tehát ingatlan bizalommal Isten iránt s erőd el nem hágy a szenvedések között, nem fogod elbizni magadat, ha sorhod kedvező.

A kegyeletnek szent érzelmeit ápolj s híven megőrizd kebledben, mert azokból erednek legszebb erényeink. A vallásosságnak és honszeretetnek, a szülők iránti tiszteletnek s engedelmességnek a kegyelet forrása. Kiben kegyelet nincs, annak szíve üres, boldogsága nem

önkebléből fakad, hanem egyedül viszonyaitól függ, nem bír áldozatkészséggel, szeretni nem tud, vagy ha szeret, önzésből szeret, embereket és tárgyakat önértékének mértékével mér s mindent csak a szerint becsül, a menyire azt használhatja.

Ne légy soha igazságtalan mások iránt. Türed el, ha kell, az igazságtalanságot, de igazságtalansággal ne visonzódj. Sokkal keserűbb emléket hagy maga után azon igazságtalanság, melyet mások elkövetünk, mint a melyet másoktól szenvedünk s a legfájdalmasabb legtartósabb szemrehányás az, mit önkeblünkben olvasunk, mert azt későbbi bánatunk, sem jótetteink nem képesek egészen elnémitani.

Az embereket pusztá eszközöknek soha ne tekintsd, bármennyire alant álljanak is. Tiszteld mindenkiben az emberi méltóságot.

Érzelmekkel s mások érzelmeivel soha játékot ne üzz. Azon mulékony örömet, melyet az ily játék nyujthatna, magadnak vagy másnak okozott fájdalom és keserűség árán vásárolnád meg.

Ápolj és növeld kebledben a kötelesség érzetét. A mit kötelesség parancsol, szigorúan teljesítsd s haladék nélkül még ha nehéz volna is teljesítése. A ki kötelességének teljesítésénél, mérlegelve a nehézséget, azzal ámitgatja magát, hogy a mit tennie kellene, de tenni nem szeret, talán nem is oly szigorú kötelesség, hogy el ne maradhatna, vagy utóbbra ne haladhatna; a ki mulasztásait szepitgeti s hogy lelkiismeretének intő szavát elnémita,

Elitélve.

Abban a sajtóperben, amelyet lapunk volt szerkesztője Csippék Ferencz ellen Bánffy miniszterelnök kezdeményezésére indított az ügyészség, tegnap tartották meg a tárgyalást, mely a vádlott elitélésével végződött.

Könnyű munkája volt az ellenfélnek. Csippék u. i. megfoghatatlan könnyelműségből nem jelent meg a tárgyaláson és védelméről sem gondoskodott. Nem volt, aki az esküdtszék tagjait megrostálja, nem volt, aki a kir. ügyész vastag tévedéseivel szemben felvilágosítást nyújtott volna a kartellek mibenlétéről.

A közönség kizsákmányolása ellen, a nép érdekében emelte fel szavát e lap, — a törvényes hatóság elitélte. Nem rekriminálunk érte. Csippék magának tulajdoníthatja az ítéletet.

Lapunk pedig ezután fokozott buzgósággal fogja védeni a magyar nép anyagi és szellemi javait.

A nép védelmében kapott seb nem szégyen, hanem dicsőség.

Községi választások Biharvármegyében.

A mult hóban lezajlott képviselő választásokat nyomon követik ez évben a községi választások.

A milyen nagy horderejű volt állami életünkre a képviselő választás eredménye, nem kisebb befolyással lesznek az egyes községek háztartásában a küszöbön levő itt-ott már megjelent községi képviselők és az azok határozatainak végrehajtásával megbízandó előljárók választása.

Tudvalevőleg a választás alá eső községi képviselők felének megbízatása lejár az év végével s kiigazítandó lesz a legtöbb adót fizetők — virilisekből álló másik felerészt képező képviselők névsora is.

Ez utóbbi tekintetben a törvény világos rendelkezésein alapuló eljárás szigorú megtartásával a törvény által kívánt cél el lesz érve. Azonban itt is kívánatos, hogy a községi előljáróság által szerkesztett és közzéadásra kitélt névjegyzéket az érdekeltek által behatóan áttekintsék; az összes irásalapját képező folyó évi adókönyvvél összehasonlítsák vagy is a névsort kellőleg ellenőrizték.

Önmagának ígéreteket tesz, hogy a mit elmulasztott, majd máskor nagyobb pontossággal helyrehozza; a ki előtt a kötelesség nem oly szent törvény, melyet sérteni, vagy mellőzni soha semmi szín alatt nem szabad, az hamar megszokja a könnyelmű hanyagságot. Kezdetben kisebb kötelességeit mulasztja el, később a legszentebbet is föláldozza kényelmének vagy élvezeteinek. Sok rosszembert ismertem és sok boldogtalant, kiket nem a viszonyok, nem is a sziv romlottsága tettek boldogtalannak s rosszakká, hanem azon könnyelműség, melylyel vágyaiknak kötelességeiket föláldozták. Hidd el, kedves leányom, önértetünket semmi úgy nem emeli s lelkünknek semmi nem ad annyi nyugalmat, mint azon öntudat, hogy kötelességünket mindig hiven és pontosan teljesítettük.

A kötelesség érzetével karöltve jár az önmegtágadás szép erénye. Gyakran le kell mondanunk vágyainkról, mert azok teljesedése azonnal, vagy későbbre sok áldozatba kerülne. Legszebb örömeinket kell néha föláldoznunk önjavunkért, vagy mások boldogságáért. A sors néha akarunk ellen is kényszerít lemondásra s a ki önmegtágással nem bír s önként lemondani nem tanul, annak az ily kényszerített lemondás kétszeresen keserű. De nem csak vágyainkról kell lemondani tudni, hanem szenvedélyeinket is kell fékeznünk s a felhevült indulatot keblünkbe visszafolytanunk, nehogy kitörése által magunknak kárt tegyünk, vagy mások iránt méltatlanok legyünk. A ki önmegtágással nem bír, az vágyainak, szenvedélyeinek s indulatának rabja. Nincs akaraterője,

Igen gyakori az eset, hogy egyes községekben ha nem is rosszakaratból, — de a felületes eljárás miatt a legtöbb adót fizetők névsorából éppen a hivatottabb adózók hagyattak ki; megtörténik ez az eset azonban igen sokszor szándékosságból is.

Különösen megfigyelendő a névsor a lelkészek, tanítók, okl. gazdászok és orvosok által, kiknek adója a legtöbb esetben tévesen csak egyszeresen vétetik fel, holott annak törvényeszerint — tehát kétszeresen — való számítása esetén feles számmal esnének ki azok, akiknek üzletükből kifolyólag a törvények és szabályrendeletekkel gyakori összeütközésbe jönnek s képviselői minőségükben a többséget gyakorolta befolyásolják.

A képviselő-testület választott részének kiegészítése még több visszaállásra adhat alkalmat. Egyes helyeken nem csekély mérveket ölt a megvesztegetés — meg nem engedett — rábeszélés s még inkább a presszió gyakorlása.

A választásnál közreműködő bizalmi férfiak minden esetre jó dolgot cselekesznek, ha lehetőleg minden egyes választóra nézve megállapítják, hogy azok szavazási jogaikat, minden befolyástól menten gyakorolják.

A nép vezetői: a lelkészek, tanítók pedig a választások megejtése előtt összejöveteleik alkalmával felvilágosíthatják a szavazó polgárokat, hogy a választói jog szabad gyakorlásáért kellemetlenségeik utólag nem lehetnek; hogy a törvény oltalma alatt állanak a netán boszúból jöhető megtámadtatásokkal szemben.

Minden egyes községi választó tegye szívére kezét, mielőtt jogát gyakorolná s gondolja meg, hogy ha a képviselői állás önzetlen jellemes és a közjóra törekvő férfiakkal töltetik be, egy szemernyivel járul családjá, községe és a haza javának felvirágoztatásához.

Különösen szükséges az óvatosság megyénkben, melynek csaknem minden községe 70—90%-os községi pótdótot fizet; mert tudva azt, hogy a legnagyobb nélkülözésekkel összekuporgatott, legtöbb esetben csak a nélkülözések árán kifizetett községi adó ezelszerű felhasználása jó kezekre bízott — maga-magának is megnyugvást szerez a szavazó polgár.

A községi előljárók választása kis és nagy községekben különböző módzatok szerint történik. Mig ugyanis nagy községben minden egyes községi választó az előljárói választásnál is gyakorolhatja választói jogát, addig kis községekben csak az előzőleg már megválasztott illetve virilisekül kitüntetett képviselők választják meg a község előljáróságát, ahol is az óvatosság és körültekintés még fokozottabb mérvben van helyén. P. S.

vagy ha van, azt csak mások irányában használja. Önző lesz és zsarnok saját körében s kik tőle függenek, rettegik, de nem szeretik, mások pedig gyűlölik vagy kinevetik s megvetik. Minél többek vágyaink s minél kevesebb lelki erővel bírnak azok fekezésére, boldogságunk annál inkább ki van téve a sors játéknak s mások szeszélyeinek. Tanulj tehát lemondani, kedves leányom, még úju korodban s gyakorold magadat az önmegtágadás szép erényében; azon keserűség, melyet az ily önkéntes megtágadás talán okozhat, bőven meg lesz jutalmazva az által, hogy lelked erősebb és nemesebb lesz s boldogságod alapja biztosabb, mert lemondásokhoz szokva, könnyebben fogod tűrni, mit változtatni nem lehet.

Ha valakivel jót tettél, felejtse el s ne számíts viszonzásra, sőt még hállára se. A hállatlanság is kevésbé fog bántani, ha hállára nem számítottál, midőn pedig nem várt hállával viszonzozzák jótéteményeidet, kétszeresen jól fog esni szívednek. Hidd el, sokkal több a hállás ember, mint sokan gondolják, csak nem kell hállat követelnünk, mert ez által jótéteményeink gyakran nyomasztókká lesznek. A ki számítva tesz jót, várva, sőt követelve tettének jutalmát, az jótéteményeivel uzsoráskodik s ezeket önmaga fosztja meg a nemesebb jellegtől.

Ismerek embereket, kik minden csekélységet azonnal megneheztenek s még barátjaik ártatlan szavait is latogatják, sértést keresve, hol sértés nem volt s nem szándékoltatott. Ez emberek, kiket közönségesen apprehensivének neveznek, valóban boldogtalank és oktalanok

ORSZÁGGYÜLES.

A főrendiház ülése.

A főrendek déli 12 órakor tartottak ülést Zichy Ferencz gróf korelnök elnöklete alatt. A miniszterelnök átnyújtotta az elnökség ki-nevezéséről szóló királyi leiratot, melyet Széchenyi Bertalan gróf korjegyző olvasott fel. Elnök lett Tóth Vilmos, alelnökök gróf Károlyi Tibor és báró Vay Béla. Zichy Ferencz néhány köszönő szó után rögtön át is adta az elnöki széket Vay Béla bárónak, a ki a főrendeket üdvözölve, támogatásukat kérte s a kir. családot élte, végül a korelnöknek köszönetet mondott. Több apró ügy elintézése és az igazoló bizottság megválasztása után az ülés véget ért.

A képviselőház ülése.

Elnök: Janicsáry Sándor korelnök.

Jegyzők: a korjegyzők.

Elnök az ülést 10 órakor megnyitván, felszólítja báró Perényi Zsigmond korjegyzőt, hogy olvassa fel a mult ülés jegyzőkönyvét.

A korelnök ezt a fontos felszólítást papírosról olvassa le, nehogy egy árva betű is kimaradjon belőle.

Miután Perényi Zsigmond báró a jegyzőkönyvet hibátlanul felolvasta, fölállott Polónyi Géza, a ki mig a szerény korjegyzősce fogalmazványában is hibát keres és atyai tanácsokkal intette: törülje ki a jegyzőkönyvből Csávossy ur neve mellől azt, hogy »képviselő«, mert hát Csávossy a mult ülésen, mint ház-nagy beszélt, nem mint képviselő. Perényi báró persze megriadva engedelmeskedett.

Most Bánffy miniszterelnök átnyújtotta a trónbeszéd hiteles másolatát, melyet a másik korjegyző: báró Pongrácz Anzelm olvasott fel s azután a korelnök fölhevítta a képviselő urakat, hogy mandátumaikat a holnapi ülésen nyujtsák be.

Ezzel vége lett volna az ülésnek, ha ott nincs Péchy Tamás. Az öreg Tamás régóta ellensége Janicsáry bátyáknak. Még a tavalyi cziklus óta, amikor legelőször beleavatkozott az elnöki teendőkhöz. Az öreg Tamás ma is vérese szemekkel nézte és sas fülekkel hallgatta a korelnököt, kezéből tölcserű csinált a füléhez s most, mikor a legutolsó nyilatkozatot elmondta, hirtelen föl pattant, mintha puskából lötték volna ki:

— Nem jól van, tiltakozom! ez házszabály-sértés mindjárt az első napon! Az én időmben ez meg nem történhetett...

És az öreg nagyot sóhajtván, kihuzta zsebéből a házszabályokat s föltette czvikkerét.

is, mert szükség nélkül elkinozzák magukat és másokat. Ismerőseik vagy kinevetik, vagy kerülnek őket, mert semmi nem lehet nyomasztóbb, mint midőn bizalmas társalgás közben is folytonosan feszült figyelemmel kell vigyáznunk minden szavunkra s mozdulatunkra, nehogy azt a másik félreértse s megneheztesse. Az igen apprehensiv emberek vagy beteg idegrendszerűknél fogva rendkívül ingerlékenyek, vagy nevetségig hiuk s korlátolt eszük és magukat tulbecsülik: s talán öntudatlanul is érezve gyöngegségüket, folyvást attól rettegnek, hogy megtagadják tőlük azt a tiszteletet, mit ők várnak s követelnek, de nem mindig érdemelnek. Egészséges testű s lelkű ember, ki önbecsét érzi, de magát tul nem becsüli, nem szokott apprehensiv lenni. Ne latolj tehát tulcsigázott érzékenységgel minden szót, melyet a vitakozás hevében, vagy enyelgés közben kivált azok mondanak, kikről tudod, vagy fölteheded, hogy téged sérteni bizonyosan nem akarnak.

Légy mindig figyelmes mások iránt. Semmi nem oly megnyerő s lekötő, mint a gyöngéd figyelem. A figyelmetlenség pedig sért s igen gyakran kétszeres viszonzást von maga után. A figyelmetlenséget vagy hiu gögnek, vagy szelességnek szokták az emberek tulajdonítani s hiszem, hogy e két vádnak mindenikétől egyaránt irtóznál.

Nem szeretem azon prózai lelkületű nőket, kiknek kedélye az anyagiasság bilincseiből menekülni s a mindennapiasság színvonalán felülemelkedni nem képes, kik minden tárgyat, minden eszmét egyedül az anyagi haszonnak s él-

— A házszabályok világosan rendelik, hogy a mandátumot az alakulást előkészítő napon, tehát ma kell átvenni.

Polónyi Géza méregbe jön. Minek beszél ma ő kivülé más is. Fölugrik s szól:

— Ez igaz, de a praxis sohase volt így s a mi már megtörtént, az megtörtént. Majd máskor csinálják jobban.

Bánffy miniszterelnök még ezt se hagyja jóvá. Igenis, szokták így is, úgy is csinálni, de így se rossz, úgy se rossz.

Ez tetszett legjobban Janicsary bácsinak és erre hamarosan berekesztvén az ülést, elfutott az elnöki pulpitusról.

— En bizony nem veszekszem veletek. Veszekedjetez majd Szilágyival.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Novemb. 29. A régész-egyesület közgyűlése.
 » 29. A »Rabsegélyző-egye-ület« választm. ülése, délelőtt 11 órakor a fogház épületben.
 » 29. Dr. Szombathy István felolvasása az iparos segédek szaktanfolyamán.
 Deczember 5. Biharmegye kórházi választmányának ülése délelőtt 11 órakor.
 » 7. Megyei közigazg. bizottság ülése.
 » 12. A »Ker. Csarnok« második házi estélye.
 » 13. A Gyermekebarát egyesület közgyűlése.
 » 13. Arányi Frigyes hangversenye.
 Január 10. Táncestély az elagott iparosok javára.

* **A katolikus kör mulatságai.** A nagyváradai katolikus kör, f. hó 5-én tartott ülésén elhatározta, hogy az egyesületi élet fejlesztése czéljából felolvasásokat és táncestélyeket rendez a tél folyamán. E végből állandó bizottságot szerveztek, mely tegnap tartotta meg első ülését D ú s László elnökleite alatt. Jelen voltak: Böszörményi Géza, Kelemen Kálmán, Kersch Ferencz, Dr. Székely István, Dr. Némethy Gyula Ifj. Jelinek Ferencz, Stark Gyula, Dr. Karácsonyi János, Imrik Gusztáv, Diószegi Győző, Dr. Vucskies Gyula. Az ülés két bizottságot alakított, melyek közül az egyik a felolvasásokat és hangversenyeket, a másik pedig a mulatságokat fogja rendezni. A kör ilyen irányu működése amellet, hogy társas életünket élénkíti, derék körünk iránt is emelni fogja az érdeklődést.

* **Kitüntetések folytatásokban.** Maholnap alig marad valami a kiállításból s hir szerint még ezután lesz csak teljes azoknak névsora,

a kik a kiállítás létesítésénél szerzett érdemeikért kitüntetésben részesültek. Ujabban azt jelentik, hogy deczember első felében publikálnak több kiállítási kiüntetés, melyek a történelmi, mezőgazdasági és erdészeti csoportok nevezetesebb közreműködői számára jutnának. Arról azonban egyáltalán nem adnak magyarázatot, hogy miért történik a kiüntetések publikálása ilyen későn és szakadozott folytatásokban. Mert kétségtelen, hogy sokkal impozánsabb és méltányosabb lett volna, hogy az egyformán megérdemelt kiüntetések egyszerre érik a kiállítások. Így legalább csakugyan a kiállítás emlékéhez fűződnek a sok érdemjel eredete.

Érdekes lelet Belényesen. Tudvalevőleg B u n y i t a y Vincze nagyváradai kanonok ur s a M. T. Akadémia lev. tagja, még midőn a váradai egyházmegye történetén dolgozott, végig járta Biharmegyét s mindenütt felkutatta a régi katolikus templomokat vagy azok romjait esetleg csak nyomait. Belényesen is felkutatta a mai temető- és kálvária dombon egy csúcsives, középkori egyház romjait s töredékeit s kimondotta ennek alapján, hogy Belényes középkori, plébánia-egyháza e helyütt állott. Ezzel szemben a belényesi lakosok hagyománya a régi kath. templom helyét a városban a mai »Kőpince« nevű vendéglő helyén keresi, s a temető-dombon kétségtelenül létezett egyházat valamelyik kolostorának tartja. — Mint Z s á k I. Adolf tudósítónk (ki maga is buzgón foglalkozik történelmi dolgokkal) írja, most olyan lelet merült föl, mely a lakosok hagyományát legalább is annyiban, hogy a »Kőpince« helyén valóban volt valami egyház, igazolni látszik. Ugyanis a múlt hó elején Weinstein Márk fogyasztási adóbeszédő a »Kőpince« délnyugati oldalán egy messzes gödröt ásott s ez alkalommal a munkások roppant szilárd terméskő alapfalra találtak, s az udvar keleti részén pedig tavasszal félkör alakú alapfalak helyei tüntek elő. Mindenesetre óhajtanó, hogy vagy a vendéglő ura Nagyméltóságú P á v e l Mihály püspök ur vagy Belényes városa a jövő tavasszal e helyütt rendszeres ásatást rendezzenek s Biharmegye egyik régi egyházát ekként legalább főbb vonásokban megállapítsák.

* **Ülés a vármegyén.** Biharvármegye kórházi választmánya deczember hó 5-én délelőtt

11 órakor ülést tart, S z u n y o g h Péter alispán elnökleite alatt. Az ülésen az apácza ápolók elhelyezésével járó intézkedéseket beszél meg.

* **Perelik a várost.** Már jó régén megemlékeztünk arról a beadványról, a melyben P i c h y Gyula közuti vasut-igazgató és neje közzel ezer forintot követeltek Nagyvárad városától, mint a vízvezeték tulajdonosától. Ugyanis Tichy Gyula Széchényi-téri házában pinczéjében tapasztalta, hogy erősen szivárogo bele a víz. Vizsgálódás után arra a gondolatra jött, hogy ezt a vízvezeték okozhatja s ezt be is jelentette a városi mérnöki hivatalnak azonban semmi intézkedést nem tettek. A víz elvezetésére a pinczébe költséges csatornát készített, de a víz még nagyobb erővel jött a pinczébe. Végre is a vízvezeték építő és kezelő czég felásatta az utcán a város tulajdonában levő vezeték s kitünt, hogy a rozsz tömités okozta a bajt. Tichy Gyula kérte a várost, hogy az okozott kárt és költséget terítse meg, de az a kérelmet elutasította. Mint értesülünk, Tichy Gyula és neje pert indítottak Nagyvárad városa ellen a közel 1000 frtot kitevő összeg megtérítése iránt.

* **Kitüntetés.** A hivatalos lap közlése szerint ő Felsége L u d v i g József kolozsvári róm. kath. lyceumi tanítónak a népoktatás terén szerzett érdemei elismerésül az arany érdemkeresztet adományozta.

* **Elutasított felség folyamodvány.** Rév községének egyrészt az elmúlt tavasszal, május 29-én elpusztította a tűzvész; 293 lakos otthonát dulta szét a borzasztó elem, akiknek nagyrésze iparos, kézműves s így kétszeresen sújtotta őket a nagy csapás. A község előjárósága felség folyamodványt küldött király ő Felségéhez, a melyben segélyért könyörögnek az inségbe jutott lakosság részére. A felség folyamodvány most érkezett a vallás és közoktatásügyi miniszter utján vissza Biharvármegyéhez a kabinet-irodától, azzal az értesítéssel, hogy a kérelem teljesíthető nem volt.

* **A hivatalnokok korteskedése ellen.** A ki figyelemmel kísérte a lefolyt választásokat, meggyőződhetett arról, hogy minden tisztviselő a kormánynak egy-egy hivatott kortese volt.

vezetnek mértékével mérnek; s a tavaszt csak azért óhajtják, hogy fűtni ne kelljen, a fát csak gyümölcséért, a virágot illatjéért szeretik s a holdvilágnak is csak akkor örülnek, midőn uton vannak, vagy vásznat akarnak fehéríteni. Rideg annak lelke, ki csak anyagilag élvez s ki a szépért, jóért, legyen az tárgy, vagy eszme, föl nem tud lelkesülni.

De a túláradozó ábrándos érzelmeket sem szeretem, kik holdsugárból, harmatból és virágillatból szövögetik azon ködfátyolt, melyre terveiket s reményeiket festi a képzelődés. Ők teljesen elhanyagolják mindazt, a mi prózai s ábrándjaiknak élve, képtelenné lesznek az élet nehézségeivel megküzdeni; midőn pedig a ködfátyol szétoszlik, meghiusult terveiket s reményeiket siratva rendkívül boldogtalanoknak érzik magukat.

Járj te, kedves leányom, e két szélsőség között a középuton. Prózaiak az élet gondjai, légy azokkal szemben te is prózai. Számításaidat ábrándokra ne alapítsd s ne légy érzélgő, midőn tettetőre van szükség. De ne engedd, hogy lelked az anyagias prózájában végképpen elmerüljön. Légy fogékony minden szép és jó iránt. Élvezd azon ártatlan örömeit is, melyeket a költészet nyújt a nagy természetnek és a lángelmékben magasztos műveiben. Lelkesülj, de csak méltó tárgyakért s lelkesedésedet silányokra ne pazarold. Megfogsz így felelni annak is, mit az élet prózája követel tőled, más részről meg lesz óva lelked az önző anyagias szennyétől.

Légy mindig munkás, gondos és takarékos.

Oly tulajdonok ezek, melyek a családi s egyéni boldogságnak lényeges föltételei. A legvirágzóbb család anyagilag ésszellemileg elsülyed e három tulajdon hiányában. Munka az embernek rendeltetése, az edzi meg a testi és lelki erőt, ez fejti ki a tehetségeket, a henység ellenben elpuhit és magával hordja a léleknek legveszélyesebb metelyét, az unalmat. Gondosság és takarékoság megtartja, a mit a munka szerzett megveti alapját az anyagi jólétnek és ez által a függetlenségnek. Sok jóindulatu embert láttam már erkölcsileg is elaljasodni a szükség sulya alatt, melyet henysége, a gondosságnak és takarékoságnak hiánya hozott reá. Ez apróknak látszó, de mégis rendkívül fontos kötelességeik vannak a nőknek s e kötelességek pontos teljesítése folytonos munkásság, mindenre kiterjedő gondosság és takarékoság nélkül lehetetlen. A munkás, gondos, takarékos nő áldás a háznál, a kiben ellenben e fontos sőt szükséges tulajdonok hiányának, az a családnak, a melyhez tartozik, vesztére van.

Tanuld meg tehát szeretni a folytonos munkásságot, légy gondos mindenben és rendszertől. Tanuld meg szükségesidet tehetségeidhez mérni s nélkülözni mindazt, a mi nem multhatlanul szükséges és áldozat nélkül meg nem szerezhető. Legsilányabb neme a hiuságnak, külsőségek által föltűnni akarni és piperében keresni a boldogságot. Pedig hány nő van, ki föláldozza vagyonát, házi boldogságát, gyermekeinek jövőjét, sőt önlelki nyugalalmát is azon mulékony örömekért, melyeket a piperének és fényűzésnek csábító ingerei neki néhány pil-

lanatra nyujtanak. Fényleni óhajt és beszenyezi jó hírét, tetszeni vágyik és a leggunyosabb megróváásoknak teszi ki magát. Fonák az ilyen számítás és önmagával hordja büntetését szomorú következtéseiben.

Nem féltelek én téged ily botorságtól; csak azért említem meg ezeket, hogy ha egykor oly vágyaid támadnának, melyeket a józan takarékoság korlátain belül ki nem elégíthetnél, szavaim emléke is segítse lelki erődet az ily vágyak leküzdésében.

Végre figyelmeztetlek egy rut hibára, mely a társas élet minden rétegében borzasztóan elterjedt s mely gyakran mosolygó külszínével és ezer alaku érdekességével még a jobb embert is könnyen elsodorja. Ez a rut hiba az emberszólás.

Gyűlölség, harag és a felbőszült emberi szenvedélyek egész csoportja nem dultak fel annyi becsületet, nyugalmat és boldogságot, mennyit az emberszólás, néha mint a gyáva gonoszság eszköze, gyakrabban egyedül csak mulatságképpen, unalom üzésére, mosolygó arecczal, könnyelműleg meggyilkol. Veszélyes arra ez, sőt valóságos bűn. Orozva gyilkol s a meglámadott áldozat nem képes védeni magát. A harapós ebet lánczra teszik, hogy ne marhasson, a bősztült bikát elzárják vagy lesujtják, hogy senkit le ne tiporjon, de az emberszólásnak fulánkos nyelve száz felől támadja meg az ártatlan embert, becsületét széttepi, életét megmérgezi s ez ellen se törvény, se hatalom nem képes oltalmat nyujtani.

És e bűnnek részesei nemcsak a gonoszok

A városi és megyei hivatalnokok, valóságos bravúrt csináltak a korteskedésből. Az anyakönyvvezetők, szolgabírák és jegyzők hetekig feléje se mentek a hivataluknak, hanem faluról falura jártak etette és itatva. Ezt a tarthatatlan állapotot tette szóvá dr. Molnár Gyula Zombor városi törvényhatósági bizottsági tag Zombor városi törvényhatósági gyűlésén s azt a helyes és pártolásra méltó indítványt tette, hogy a tapasztalt korteskedések megtorlása és hivatalnoki karnak a jövőben a korteskedésektől való elriasztása végett a város összes tisztviselői ellen indítsanak fegyelmi eljárást. Fájdalom ezt a helyén való indítványt a nagy többség mellőzte és így szankcionálta az eddigi állapotokat, a melyek egyébként ma országsszerte divatosak. Így hát marad minden a régiiben. Szabad lesz továbbra is közhivatalnokoknak választások idején hetekig a hivatalnoknak feléje se menni, hanem a kormány mellett, a melynek szemében a korteskedési képesség a legfőbb tisztviselői kvalifikáció, korteskedni.

* **Szélhűdés.** B o z s á n y i Lászlót a gödöllői kerület volt képviselőjét ma délelőtt a Hazai Takarékpénztár igazgatósági ülésén súlyos szélhűdés érte. A 70 éves öreg állapota az orvos véleménye szerint aggasztó.

* **Közlekedési akadály.** A mint a Fő-utczáról az új-sorra lekanyarodunk, a sarkon magazint épített a honvédség számára a hadügyi kormány. Ez ellen nem lehet semmi kifogásunk, sőt aesthetikai szempontból csak helyeselhető ez a dolog. Az azonban már botrányos állapot, hogy most midőn már az épület teljesen készen van, ez építkezésből teljesen fenmaradt 30—40 kocsihoz való közet törmelék még mindig ott foglalja az utat és esőben, sárban a gyalogjárókat ki kell kerülni az országutra. Talán azt várja az építkezést vezető hatóság, hogy azok, a kik azt az utat használják, majd megújítják a kerületet és eltávolítják, vagy talán azt gondolja, hogy megszánja majd egy számum-szél a vállaira veszi és kiviszi a városból az öt megillető helyre.

* **Több világhossagot — Varju-utczának.** A zordonabb idő beálltával sűrűn hangzik fel a panasz Nagyvárad lakosai köréből, különösen a kisebb, rendezetlen utcákból. A legújabb panasz a külvárosból érkezett a városi iktatóba. A varju-utczai lakosok kérik a tanácsot, hogy utczájok gyalogjáróját töltesse fel, az árkokat tisztítsa ki, mert ma olyan állapotban van az utca, hogy a gyermekek nem járhatnak a nagy sártól az iskolába. Azonkívül még a kopacseli közvilágítás is kü-

lőnb, mint a milyen a varju-utczai, a menyiben itt semmi világítás nincs. Nem kernek fényes illuminációt, csak egy petroleum lámpát.

* **Egy emberi vadállat temetése.** Papp Imrét ezt a notorius nagyváradi Rózsa Sándort tegnap délután temették el téglavető-utczai lakásáról. Habár kikötötte, hogy ne temessék el egyháziilag, hanem egy zsuppszalmára téve, ássák el egy gödörbe az egyházi szertartást mégsem tagadták meg tőle. Most már ott nyugszik az olaszai nagy-temetőben első hitvestársa mellett, ott a hova részegállapotban rendszeren kiszokott volt járni és beszédek tartani. Ha elgondoljuk, hogy ez az emberi bestia 51 életéve közül 36-ot börtönben töltött, hogy egy feleségének, egy gyermekének és egy közeli rokonának ontotta ki életét, míg végre a magát sem kímélte, lehetetlen, hogy azok pártjára ne álljunk, akik a halálbüntetést ma a humanizmus korában is, mint szükséges rosszat, okvetlenül fentartandónak és az ilyen közbiztonságra veszedelmes egyénekkel szemben alkalmazandónak tartják.

* **Körözik a dobost.** Szabó Sándor vekerdi cigány kiszolgálta a 37-ik ezrednél a hosszú három esztendőt mint dobos, de a szolgálat leteltével levette a mondurt. Azóta elmulasztotta a szemléket s most sem tudják hol van. A katonai parancsnokság megkeresésére most országosan körözik a morét.

Kihalt város romjai. Riven Vilmos, new-jorki tudós Guerrero mexikói állam közelében egy kihalt város romjait fedezte fel. Egy indián benszülött vezette őt el a romokhoz. Tíz napi gyaloglás után egy kő-ut maradványait fedezték fel, ezen tovább haladva eljutottak a kihalt városba, mely a régi azteki birodalom maradványa és még fel lehet benne fedezni a kihalt nép magas kulturájának nyomait. Tizenkét templom-piramist, továbbá áldozó oltárokat és más régiségeket talált ott a tudós s midőn visszatért New-Yorkba és felfedezését közhírré tette, egy milliómos annyira érdeklődött ez iránt, hogy saját költségén expedíciót szervezett a régiségek kikutatására. Az expedíció már fel is kereste a régi várost s a New-Yorkba érkezett jelentések szerint 22 ó-indus templomot és nagybecsű régiségeket fedezett fel.

* **Mire jó a hegedű hurja.** Farkas István 65 éves muzikusnak a kenyeré volt a hur jobb napokban. A régi jó időkben bankókat dobáltak a gavallérok a bőgő száraz bordájába; de azóta lerágta a filloxera a szőlőt és sör mellett nem kell a cigány zenéje. Minthogy Farkas látta, hogy a hur többé nem ad kenye-

ret, hát fölhasználta egyszer és utoljára — bőgőjéről leszedte a bánatosan bugó *g* hurt és — felkötötte magát vele a mestergerendára. Ott találták meghalva az öreg cigányt.

* **Százhat éves ember halála.** Gyulán, mint nekünk írják, a minap temették el az öreg Kozma Ferenczet, a ki százhat esztendőt élt s a győri inzurgensekről úgy mesélgetett, mint tegnapi dologról. Az öreg élete végéig megőrizte fiatalos fürgeségét. Az öreg nagyon szeretett beszélgetni és sokszor emlegette, hogy életének legmeghatóbb pillanata volt, midőn Damjanich egyik zászlóalja a nagy orosz had-erő előtt, Világos után letette a fegyvert s a magyar tisztek kardjukat eltördelték.

* **A kinek szög van a tüdejében.** A Röntgensugarak révén érdekes sebészi esete volt legutóbb a bécsi klinikának. A napokban ugyanis J. F. tíz éves tanuló jelentkezett az egyik kórházban s panaszkodott, hogy órákig tartó köhögési rohama vannak, holott ő azelőtt egyáltalán nem köhögött. Hozzátette azonban, hogy vagy három hónappal ezelőtt lenyelt egy izben egy három centiméter hosszú, rézfejtű kárpitós szöveget. Az orvosok meg akarván állapítani: mily uton jutott be a szög a szervezetbe s hol fészkelte be magát? Röntgensugarakkal átvilágították a tüdőt és a lemezentisztán láthatóvá vált a szög székhelye a tüdőben, a legnagyobb pontossággal leolvasható volt a képről, hogy a szög csendes légzésnél a hatodik hátsóigolya magasságában, a bal tüdőfélben van, közel a hátsó mellkasfalhoz. Megállapítható volt e szerint a Röntgen-fotográfiákkal nemcsak az, hogy idegen test van jelen, hanem annak helye is, a mi teljesen elegendő támpontot nyújt arra, hogy sebészi beavatkozással eltávolítsák a légszón át a tüdőbe jutott szöveget. Ez az eset újból tanuskodik arról, hogy a Röntgen-sugaraknak lényeges szerepe lesz a sebészetben, mert eddig a szervezetbe jutott idegen testek helyét semmiféle kémikai módszerrel megállapítani nem lehetett.

* **Rendőri hírek. Fiacsi botrány.** Tegnap délután a Kispiaczon Tiszti József és Végner Mihály mámoros állapotban levő atyafiak hatalmas botrányt rögtönöztek. A rendőrség közbeavatkozása folytán később mindkettő bekerült a rendőrséghez. — **Bunda lopás.** Nadányi Jenő szürke posztóju báránybőr bundáját, mely ötven forint értéket képvisel, ismeretlen tettesek ellopták. A károsult jelentést tett a rendőrségnél s most keresik a fázós természetű bunda tolvajt.

és romlott szívűek, hanem igen gyakran olyanok is, kik minden egyéb tekintetben jók és tiszteletre méltók. A rágalmakat gonosz emberek koholják, de terjesztői a jobbak is, nem gonoszságból, hanem könnyelműségből.

Gyakran tapasztaltam társas körökben, hogy midőn valaki rosszat beszélt másról, érdekekkel, sőt szívesen hallgatták szavait, könnyen és örömmel hitték el azokat, még ha jobb ismerősük volt is a megszólás tárgya. Csak néha emelkedett egy pár kétkedő vagy védő szó s ez is nagyobbára szinlett volt. Órákig fűzték tovább a megszólást; egynek is, másnak is jutott valami eszébe a szegény távollevő ellen. Erkölcsi botlásától kezdve ruhájának szabásáig mindent meghánytak-vetettek s ezer megjegyzést tettek, de egyet sem a megszólottak méltóságára. És miután órákig mulattatták magukat más becsületének rovására, fölkeresték ismerőseiket, hogy minél hamarabb elmondhassák azoknak is a hallott pletykát. Így terjesztették óriási gyorsasággal a rosszat, a mit csak imént hallottak, nem vizsgálva a tények valóságát, sőt néha még valószínűségét sem. És mind ezt nem gonoszságból nem is ellenséges indulatból, hanem megmondolatlán vétkező könnyelműségből tették. Szomorú, de igaz, hogy ez ocsmány bűn anőnemnél van leginkább elterjedve, dacára annak, hogy a nők szendőbbek s rendszeren gyöngédebbek s türelmesebbek mások iránt, vagy legalább azoknak kellene lenniük.

Nem azért mondom el ezeket, mintha hinném, hogy e rut hibára hajlamod van, ha-

nem hogy óva intsek tartózkodásra, mert a gonosz ár téged is elsodorhatja.

Ha tehát rosszat hallasz valakiről, óvakodva hidd el. A hírek s pletykának gyakran semmi alapja nincs s a legtöbb esetben nagyitva s eltorzítva terjed tovább. Az emberiség általában és az egyes emberek is nem olyan jók, minők lehetnének s lenniök kellene, de ritkán oly rosszak, minőknek őket a gonosz akaratu rágalom festi. És ha kénytelen vagy is elhinni a hallott tény, mert valóságán lehetetlen kétkedned, ne itélj azonnal, ne kárhoztass kíméletlenül. A hir, még ha való is, csak magát a tényt mondja el s hallgat azon előzményekről, melyeknek talán kényszerítő hatalma a tényt előidézte s melyek a tettet magát gyakran más alakban tüntetik elő.

A rosszat, mit másról halottál, ne terjeszd soha. Találsz nemesebb s értelmesebb foglalkozást, mint hogy trombitája légy a hírek s távirtdája a pletykának és rágalomnak. Megeshetik a hir, melyet terjesztettél, később valótlannak bizonyodik be s ekkor miként nyugtatod meg önelkiismeretedet? Még ha elmenél is mindazokhoz, kiknek a valótlán hirt elmondottad s azok előtt visszavonnád, ezélt akkor sem érnél, mert azalatt a hir addig végtelenig terjedhetett. A szó csak addig van hatalmunkban, míg azt ki nem mondottuk. Olyan az, mint a csöbe bocsátott golyó; hatalmadban van, míg ki nem lövöd, de ha kilőtöd, se irányát, se határát többé meg nem gátolhatod. Meg ne szólj s ki ne gunyolj senkit hiányai vagy sajtáságos külsőségei miatt. Hiány

mindenkiken van s gyakran tapasztaltam, hogy némely embereknél egyes hiányokat a sorz más jeles tulajdonokkal gazdagon kárpótolt. A legkitünőbb egyének néha sajtáságosabb modorokban, ügyetlenek a társalgásban s eltérnek a szokottól ruházatukban. A bányuak őket kinevetik, de a komolyabb emberek előtt sajtáságait daczára is köztiszteletben állanak. Általában korlátolt észtehetség jele, másokban főképen a külsőségeket kutatni s azok után határozni meg az emberek becsét.

Ne ámitsd magadat sokaknak azon megszokott méltóságával, hogy az ilyenféle kis emberszólások, gunyolódások s kinevetések ártatlan mulatságok, mert senkinek nem ártanak. A megszólás, ha nem árt is, bizonyosan sért, a guny s kinevetés fáj, vagy legalább kellemetlen, Pedig a mi sért, a mi fáj, a mi kellemetlen, az nem ártatlan mulatság.

Ime, hosszabbra terjedett levelem. Irhatnék még sokat, de úgy hiszem, önszived és eszed ki fogja neked jelölni mindig a helyes utat, melyen járnod kell. Tekintsd e névnapi üdvözlétül írott soraimat, mint szeretetem jelet. Éppen azért, mert szeretlek, azt óhajtom, hogy a jóságoknak s ezáltal a boldogságnak emberileg lehető legmagasabb fokát érhesd el. A jóság is alapföltétele a boldogságnak. Rossz ember lehet szerencsés, de boldog nem lesz soha.

Isten áldjon, kedves lányom! Csókolom édes anyádat s testvéreidet. Csókollak téged is! Isten veled!

Szerető gyámupád

Deák Ferencz.

Elmaradt menyegző.

(Saját tudósítónktól.)

A főváros előkelő társasága most egy menyegzőről beszélget legszívesebben, egy menyegzőről, a mely nem történt meg. Az ügy már túl van azon a stadiumon, a melyben egy család titka lehet, mert tegnap már az Országos Kaszinó vezetősége is tanácskozott róla félhivatalosan s így nem követünk el indiskréciót, ha megírjuk.

A kaszinó egyik tagjának, a ki egy előkelő pénzintézet igazgatója és országgyűlési képviselő, fiatal és szép leányát eljegyezte a kaszinó egy másik ifju tagja, a ki tavaly még a földmívelési miniszterium tagja volt, ujabban pedig Aradra neveztek ki állategészségügyi felügyelővé. A fiatalok mátkaságuk utolsó idejét már egymástól távol töltötték. A menyasszony itt a keletgyénjén dolgozott, a vőlegény pedig Aradról írta a leveleit, a melyek egyre ritkábban érkeztek.

Az ok az, aradi színház egyik primadonnája, a ki a népszínház női kórusában kezdte pályafutását. A vőlegény mindig jobban és jobban belemerült a fitos orru, szőke lány szép szemébe s egyre lehetetlenebbnek látszott előtte az a gondolat, hogy ezzel a szerelemmel a szívében feleségül vegye jegyesét.

Tegnapelőttre volt kütüzve az esküvő s a násznép már összegyülekezett a lakodalmas háznál. A menyasszony is fölvette fehér selyemruháját, fején megigazgatták a mirtuszkoszorút. Csak a vőlegény hiányzott még, a ki egyenesen Aradról volt érkezendő az esküvőre. A várakozás mindig kínosabb, a násznép egyre türelmetlenebb lett: a vőlegény nem érkezett. A mikor a zavar, a sugdosás már általánossá lett, egy aradi postabélyeges express-levelet hoztak az örömapának.

A levél a vőlegény lemondó levele volt. Minden szépítés, minden kitérés nélkül megírta, hogy nem léphet oltár elé menyasszonyával akkor, a mikor halálosan szerelmes az aradi szintársulat egyik művésznőjébe.

Képzeltető az a fölindulás és izgalom, a melybe a levél a lakodalmas gyülekezetet ejtette. A menyasszony elájult, a vendégek nem a leghizelgőbb kifejezésekkel emlékeztek meg a vőlegényről, a cserbenhagyott ara apai nagyvágya pedig, egy huszárezredes, azonnal elutazott Aradra, hogy számadásra vonja az állategészségügyi felügyelőt.

Másnap s ez a legkülönösebb, a volt vőlegény ismét levelet írt apósának, a melyben bocsánatot kér tegnapi leveleért s hajlandónak nyilatkozik menyasszonyával megegyezni. A levélre természetesen mély hallgatás volt a felelet.

Az Országos kaszinó tagjai tegnap izgatottan tárgyalták az ügyet, és sokan közülük annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy az állategészségügyi felügyelő nem maradhat a történetek után a kaszinó tagja. A dolog a három igazgató előtt is szóba került, a kik szerint az ilyen családi ügy miatt, ha inkorrekt is valakinek az eljárása, senkit sem lehet a kaszinó tagjainak sorából kitörölni.

EGYESÜLETEK.

A Régész-egylet ülése. A nagyváradi és biharmegyei régészeti-egyesület választmánya f. hó 29-én rendes ülést tart a vármegyeház kistermében, melyre a választmányi tagok ez uton is meghívattak.

A rabsegélyező-egylet ülése. A „biharmegyei rabsegélyező-egylet” választmányi tagjait tisztelettel kérem, hogy *vasárnap, november*

29-én délelőtt 11 órakor a fogház épületben választmányi ülésre megjelenni sziveskedjenek. Nagyváradon, 1896. november hó 19-én. *Gyalokay Lajos*, elnök. *K. Nagy Sándor*, titkár.

Igazságszolgáltatás.

Csippék Ferencz sajtópere.

— Esküdszéki tárgyalás. —

november 27.

A nagyváradi esküdszék tegnap délelőtt foglalkozott Csippék Ferencz, a »Tiszántúl« volt szerkesztőjének sajtóügyével.

Az esküdszék a következőképpen alakult meg:

Tagok: *Molnár Lajos*, *Beleznay Antal*, *Tichy Gyula*, *Rádl Ödön*, *Czeglédi Sándor*, ifj. *Tóth Ferencz*, *Deutsch Simon*, *Paczauer József*, dr. *Berkovits Ferencz*, *Zámbery Antal*, *Kaczián Károly* és *Pekanovics Imre*.

Póttagok: *Kugler Albert* és *Kovács Béla*.

A kir. törvényszék a következőképpen alakult meg: elnök: *Millye Gyula*, szavazó bírák: *Grám Sándor* és *K. Nagy Sándor*, jegyző: ifj. *Kocsán János*.

A vádat *Bulyovszky József* sajtóügyi közváltó terjesztette elő.

Csippék Ferencz vallomása.

Vádlott Csippék a tárgyaláson nem jelent meg s így felolvasták a vizsgálóbíró előtt tett vallomását, mely a következő:

Csippék Ferencz 47 éves, breznó-bányai születésű, róm. kath. vallású, családos és büntetlen előéletű lapszerkesztő. Hogy kinek a rendeltére jelent meg a kérdéses közlemény és ki írta? — nem emlékszik reá. Azonban valószínű, hogy az az ő beleegyezésével jelent meg s így érte a felelősséget is elvállalja.

A vádlevél.

A kérdéses közlemény f. é. július hó 3-iki »Tiszántúl«-ban jelent meg. Az idézést Csippék kellő időben megkapta s mivel igazolatlan betegségén kívül érdemleges kifogást nem emelt, a kir. törvényszék semmi akadályt nem lát a tárgyalás megtartása ellen s mivel az elhatalasítási kérelem visszautasított, elnök felolvastatja a vádlevelet, mely szerint Csippék hivatalból üldözendő rágalalmazást követett el, mely rágalmazás a büntető törvénykönyv 258. és 259. §-aiba ütközik s e miatt emel vádat *Bulyovszky József* kir. ügyész.

Mielőtt az inkriminált közlemény felolvasására térnének át, elnök bemutatja a sértett kormány meghatalmazását, báró *Bánffy Dezső* miniszterelnök által aláírva, mely a kir. ügyésznek megküldetett.

Mivel Csippék, bár elvállalta a felelősséget de ennek dacára meg nem jelent, hogy bizonyítsa állításait, a törvényszék a bizonyító eljárást befejezettek tekinti és felkéri az ügyészt, hogy a vádat terjeszsz elő.

A vádbeszéd.

Ügyész a vádbeszéd elején a napi sajtó hivatásával foglalkozik, melynek minden tekintetben kerülni kell a személyeskedést.

Ezután a cikk fejtegetésébe bocsátkozik, azt akarván kimutatni, hogy a cikkben csakugyan foglaltatik rágalmazás.

E közlemény — ugymond — olyan állításokat tartalmaz, melyek súlyos vádak a kormányra nézve s melyeket a vádlott meg sem próbált bizonyítani. Egész halmaz büncselekmény áll előttünk, melylyel vádlott a kormányt támadta s e támadásoknak intenciója is van. Az ekkor már közellevő választásokon az ellenzéki többséget akart biztosítani. Ezért állította, hogy a haszonért a kormány megszegi a törvényt, a korszakalkotó 67. évi t. cz. is, hogy a közönséges kormány részére a többséget szaporítsa.

Ezen büncselekmény halmazatot tekintve, bizonyosan felfogják az esküdt urak, hogy a miniszterium felelőssége rendkívül szigorú s még általános királyi kegyelem folytán sem menekülhetek volna meg e vádaktól. Éppen azért ha valók lennének e vádak, örömmel ragadta volna meg azt bármely ellenzéki képviselő s nem engedte volna a dicsőséget egy vidéki lap szerény szerkesztőjének. Nem állhat fenn s nem is állott soha az a vád, mely az inkriminált közleményben foglaltatik.

Nem akarok dicshimnuszokat zengeni a kormánynak, hiszen ők mindnyájan jellemes férfiak. Kötelességből állok az esküdt urak előtt, hogy bizonyítsam a rágalmazás valótlanságát.

Tovább megyek s bizonyítom, hogy a vádlottat a legrosszabb akarat vezette e cikk megírására. A kartellt vette tárgyal, melylyel gyanúsít, — igaztalanul. Pedig nincs törvény nálunk, mely a kartellekre szól. Vannak törvények a vám- és hajózásra, ezekben tétetik említés a vámkartellekről is, de ez egészen más mint az egyszerű magánvállalatok. Sokkal gyengébb a mi kereskedelmünk, mintha a kormány ezt célozta volna. Nem tud vádlott egy intézkedést sem felhozni, melyet a kormány a cikkben foglaltakat előmozdítani törekedett volna. Arra azonban van példa, hogy az előző kormány vezére kijelentette, hogy nálunk kartell nincs.

A kartelleknél nem az a cél, hogy a jóvedelem szaporíttassék. hanem annak kellő rendszabályozása.

A 258—259§-a szerint a hivatalból üldözendő rágalmazás igazolva van s mivel a szabadsajtónak nem célja a sértegetés, kérem a vétkes kimondását.

A kérdőpontok.

Elnök: ezután felteszi az esküdszék elé a kérdőpontokat; melyre az esküdszék, egy negyed órai tanácskozás után következőképpen felelt:

A verdikt.

I. Kérdésre, hogy foglaltatik e az inkriminált közleményben rágalmazás, 10 esküdt *igennel* és 2 *nemmel* felelt.

II. Szerzője, vagy kiadója-e Csippék a cikknek? 12 *igen*.

III. Vétkes-e a rágalmazásban 10 *igen*, 2 *nem*.

Ügyész ezután indítványozta a 258 és 259 §-ok alkalmazását, betudva enyhítő körülményként a vádlott büntetlen előéletét, mivel őket nem a bosszuvágy, hanem az elégtétel megszerzése vezette e helyre.

A törvényszék rövid tanácskozás után, **Csippék Ferenczet 200 frt fő és 50 frt meliek pénzbüntetésre**, behajthatatlansága esetén **50 napi fogházra** ítélte, ezenkívül köteles megtéríteni a költségeket, melyek az eljárás alkalmával felmerültek s költségén az ítélet egész terjedelmében közzététetik a »Tiszántúl« első lapján 15 napon belül.

S P O R T.

Előkészületek a korcsolya-szezonra.

A nagyváradi polgári lövész egylet Rhédey-kerti felügyelősége terjedelmes értesítést bocsátott ki a Sport-téri jég-pálya érdekében a közeledő-korcsolya szezonra. Ebben tudatja a felügyelőség, hogy erősen buzgólkodnak azon, miszerint újabb czélszerű intézkedésekkel az idej korcsolya idényt élvezetesebbé tegyék, mint tavaly volt. Világítás, állandó zene mellett sport-ünnepélyeket, versenyeket fognak rendezni. Az idény meggyitását falragaszok által hozzák a közönség tudomására s a Kishid-nál kütüzik a »Sport« felíratu lobogót. A korcsolyázási díjakat a következőkben állapították meg:

1. Állandó belépti-jegy korcsolyázók részére: 6 frt; ugyanez egyleti tagok, katonatisztek és ezek családjához tartozóknak személyenként 4 frt.

2. Állandó belépti-jegy nem korcsolyázók (kiserők) részére 3 frt; ugyanez egyleti tagok katonatisztek és ezek családjához tartozóknak személyenként 2 frt.

3. Napi betéti-jegyek: felnött korcsolyázóknak 30 kr., ifju korcsolyázóknak 15 kr., nem korcsolyázóknak 15 kr.

4. Napi belépti-jegyek katonazene alkalmával: felnött korcsolyázóknak 50 kr., ifju korcsolyázóknak és nem korcsolyázóknak 30 kr.

5. Rendkívüli ünnepélyeken belépti-jegy

ára: felnőtteknek 1 frt, ifjúságnak 50 kr. Ilyen ünnepeken az állandó jegyek érvénytelenek.

6. Egy külön szekrény használati díja egész idejére 1 frt 50 kr.

7. Egy pár korcsolya őrzési díja egész idejére 50 kr.

8. Egy pár egyleti korcsolya használati díja egy fél napra 30 kr.

9. Ruhátár használati díj nem fizetendő.

Allandó jegyek előre válthatók a jégpálya megnyitására is Mezey Mihály kir. közjegyző irodájában (Kossuth Lajos-utca 3.) a megnyitás napjától december hó 15-ik napjáig a korcsolyacsarnok pénztáránál.

A Városligeti kitűnő pályát szintén készítik elő, hogy a legelső kedvező alkalommal áldozhassanak Halifax hívei a korcsolyasportnak. Rátka József hosszú éveken tapasztalt szakértelme, buzgalma elég kezeség azoknak az előkelő családoknak, akik rendes. törzsvenedégek a Városligeti jégpályának. Az elmúlt évek azt bizonyítják, hogy a Városligetnek meg van a maga előkelő és számban óriási közönsége, akiket a pompás, jó jég vonz a ligetbe. Korcsolyázónak ez a legfőbb. Az előkészületekből ítélve, azt látjuk, hogy ez idejében is a Városligetben lesz a legjobb jég Nagyváradon. A mikor a jégpálya jó lesz, megjelennek azok az apró kék zászlócskák a Casinó és nyvárosi közs. iskolaépületén és a kirakatokban olvasható lesz:

»A Városligetben jó a jég«.

REGENY-CSARNOK.

Zsebeld ki felebarátodat.

REGÉNY.

Írta: **GÉRARDE D.** 45

Viczia is felemelkedett s szigorú arczkifejezése lassankint méla bánatot tükrözött vissza. Igen, én tudom. S hosszasan rá nézett.

»Unokanővére olyan, mintha édes testvére volna: semmi reményt nem nyújt Ön?«

Viczia ajkai remegtek s homloka elkomorult. Ne kérdezzon, mondá kitörve, »hogyan mondhatnám én azt meg Önnek?«

»De Ön mégis felvilágosíthat, hogy felkeressem-e, vagy mindennel szakítsak?«

Sápadtan hallgatott Viczia egy percig. »Igen« mondá felindulva, oh csak menjen el mindenesetre Krakkóba.

»Ezer köszönet; ez reményt nyújt. És most Isten Önnek! Nem is kíván szerencsét?«

»A háboru dicső befejezését!«

»Hát Krakkó? Többet nem kíván?«

»Kívánok Önnek . . . hirtelen elhallgatott, mert lelkiismerete nem engedte a »siker« szót kiejteni. »Sok szerencsét.« sóhajtá.

De Kázmérra nézve mindkét kifejezés egy jelentésű volt. »Köszönöm,« mondá Viczia kezét hűvösen szorongatva. »Számíthat minden körülmények között hálámra.«

Az mintha mi sem történt volna, — elfordult s távozott.

Mig midőn Lodnikibe ment, értéktelen volt a záporral szemben; most minden egyes esőcsepp, mely reá hullt, boszantá.

»Két óra! kiáltá az ifju, midőn hazaérve belépett a küszöbön. »Egy óra mulva indulnom kell. Csendesesen állt meg hirtelen, mert úgy rémlett előtte, mint ha nevét hangoztatnák. Az anyja hálószobájába vezető ajtó volt csak nyitva. Közelebb lépve tehát kérdé: »Anyám, te hívtál?«

»Kázmér, jöjj be csak hozzám. Magam vagyok csak!«

A beteghez ment. »Utazásodról akarok beszélni veled, soká még el hazulról?«

»Még be se csomagoltam.«

»Tehát előbb rendez el mindent s ha utra készen állasz jöjj ismételen vissza. Tanuk nélkül kell veled beszélnem valami fontos ügyben.« Fia kezét megfogá a beteg s aggódva hosszasan nézett reá. »Ugy-e megértettél Kázmérom? Vissza fogsz térni?«

»10 perc mulva, jó anyám,« válaszolta s szobájába sietve levette nedves kabátját s leterdelve fehérenmüt, ruháit, csizmáit összeszorítá egy plaidbe. Borzas fürtjei kipirult arczába csüngtek.

Az ajtónál támadt kis zörejre felnézett. A bejáratnál ott állt hideg vérrel Luczian csomó könyvel kezében.

»Oh, hát még most sem fejezted be a csomagolást? Azt hittem, hogy szakíthatsz már kis időt a számadási naplók átvizsgálására. Im itt vannak az adatok a szeszégetésről, ebben meg az erdőkről. Kázmér ingerülten felugrott. — »Hallgas már azokról a kiálthatatlan naplókról! kiáltá. »No ne haragudjál azért Kázmér« vágott közbe enyelegve Luczian. »Hiszen tegnap magad fejezted ki óhajod, hogy szeretnéd átnézni a naplókat.«

»Nem látod be, hogy jelenleg minden terv nélkül vagyok dolgaim közepe! Minden kétszerre zavarosabb előttem mint tegnap plaidem kivételével, mely felényire apadt.«

»Nem is csoda, ha ily barbár módon folytatod. Pizkosk csizmáiddal együtt galléraid.« Luczian könyveit maga mellett letéve, egy rosszul hajtogatott inget igyekezett kisimitani.

»Már bizony ez meg szokott dolog,« mondá Kázmér, miközben legjobb kabátját feszesen gyűrte be csizmáival a plaidbe.

»Talán évek múltán látlak viszont,« jegyzé meg Luczian a plaid fölé hajolva. Meglásd, hogy babérkoszorúva s egy csomó éremmel jössz haza. Nem fog megszegyeníteni egy pár seb sem. Ugyis ezekre van főként szükséged.

Te most ifju létedre szép carriert csinálhatsz. . . »E pillanatban igaz, hogy szerencsésnek nézek ki,« mondá Kázmér egykedvűen, miközben felhevült, zilált s utsarával fecskendezett képére egy pillantást vetett a tükörbe.

»Különösen most mily bájló lehetek, én legalább úgy tartom.«

»Nem tréfálok,« jegyzé meg Luczian halk nevetéssel.

»De ime itt jön Marczin? Valjon lehet-e hasznát venni?« Marczin csakugyan belépett a tárt ajtón, leült egy kizitáská s a nagy rendtelenséget szemügyre véve egy csizmát felvett s ezt jól megbámulva elejté s kiment.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A püspöki konferencia.

Budapest, nov. 27. (Saj. tud. táv.)

Vasza y Kološ biboros-hercegprimás a magyarországi katolikus egyháznagyokat ma délelőtt 10 órára tanácskozásra hívta egybe. Az egyháznagyok már jóval tíz óra előtt gyülekeztek a hercegprimás fogadó termében. A konferenciáról a Hircsarnok a következőket írja: Vasza y hercegprimás pontban 10 órakor rövid imával nyitotta meg a tanácskozást, Isten áldását kérve arra. A jegyzői tisztre Fehér Ipoly panonhalmi főapátot kérte föl, elnökön és jegyzőn kívül jelen voltak: Császka György kalocsai érsek, Bende Imre nyitrai, Desseffy Sándor csanádi, Zalka János győri, Firczák Gyula munkácsi, Szabó János szamosújvári, Bubics kassai, Mészlányi szatmári, Szmrecsányi szepesi, Hornig veszprémi, Steiner székesfehérvári, Rimély besztercebányai püspökök, Mihályi gyulafehérvári érsek, Troll pécsi helynök, Majorossy kalocsai cz. püspök, Benedek jászói prépost. Távolmaradásukat kimentették: Pável, Schuster, Lönhardt és Hidassi. A primás üdvözlő szavai után hozzáfogtak a tanácskozáshoz.

Budapest, nov. 27. (Saj. tud. táv.)

A magyar püspöki-kar konferenciája, Vasza y Kološ bibornok, hercegprimás elnöklete alatt ülésezett. Tárgyalták az egyházpoltikai reformok következtében beállott változásokat: ennek során kiterjeszkedtek az alsó papságnak ezután követendő magatartására. A börtök egyöntetűvé tételére nézve elfogadták Császka György kalocsai érsek

indítványát s ennek alapján előterjesztést tesznek Rómába a Szentszékhez. — A középiskolai hitoktatás és theologia rendezésére Császka György érsek és Rimély püspök vezetése alatt két bizottságot küldtek ki. — A kongrua kérdésében a közoktatásügyi miniszter által kiküldött bizottság ellen alapos észrevétele van a püspöki karnak, miért is elhatározták, hogy átírnak a miniszterhez s új bizottság szervezését kérik.

A néppárt győzelme Bánffy kerületében.

Szilágy-Somlyó, nov. 27. (Saj. tud. táv.) Szilágy-Somlyó városában, mely br. Bánffy Dezső miniszterelnököt egyhangulag képviselőjévé választotta, a városi képviselő választáson csupa néppártiak győztek.

„Politikai Affendakiszok.“

Budapest, nov. 27. (Saj. tud. táv.)

Rakovszky István cs. és kir. kamarás, néppárti képviselő, ma délelőtt a honvédszár kaszárnya lovagló iskolájában pistolypárbajt vívott Szalavszky Gyulával, Pozsony- és Temesvár vármegyék főispánjával. A párbaj sebesülés nélkül ért véget. Okot rá Rakovszkynak az »Alkotmány« november 11-iki számában Politikai Affendakiszok címmel irt rendkívül éles és fellünnést keltett czikké adott, a melyben a választások alatt a legerősebb vádakkal illette Szalavszky főispánt.

KÖZGAZDASÁG.

A méz becese.

II.

Most azonban még rá kell arra mutatnunk: vajjon minden méz bir-e a feljebb vázolt becses? — Minden méz — mint ilyen — hacsak nincs hamisítva vagy igen rosszul kezelve. Mert hát ma már arra is kell vigyáznunk, nehogy hamisított mézet vásároljunk.

A legkitűnőbb csemege és ét-méz a pergetett. Ez a méz tökéletesen oly tiszta, mint minő a sejtben volt, mi sincs belőle elvéve, mi sincs hozzáadva, mi sem keveredett bele. A pergetett mézen a kén szaga sem érzik; mert ezen rendszer (keretes rendszer) mellett a méhek nem kéneztetnek le, hanem csak lesepertetnek a lépekről.

Legkevésbé tökéletes a kiolvasztás és sajtolás ntján nyert méz. Mindkét esetben a viasz, himpor és más idegen alkatrészek hozzávegyülése miatt a méz zamatából, színéből, ízéből és tartósságából sokat veszít; alig hasonlítható a pergetett mézhez.

A pergetett mézet legjobban megközelíti a csurgatott méz, midőn t. i. nem olvasztjuk össze a mézet és lépet, hanemcsak mérsékelt meleg mellett a megnyitott sejtü lépeket ráfektetjük valami tiszta szitára s azután előbb egyik, később, megfordítás után, a másik oldalon csurog ki a méz.

Ámde, mily hosszadalmas munka ez! És a méz mégsem oly tiszta zamatu, mint a pergetett; mert azmelegen némi viaszszagot mégis kaphat s a méz illó olajainak is egy része elpárologhat.

Dehát minden rendes és csak valamire való méhészetben kizárólag gép segélyével, pergetés által — hideg uton — nyerik a mézet, mely közzé aztán a legkisebb idegen rész sem vegyül, minden jó tulajdonságát természetes eredetiségében megtartja; tehát sem illatából és fűszeréből sem átlátszó tisztaságából sem végre jószágából és tartósságából nem veszít.

A pergetett méz értéke még fokozható, ha megfelelő csomagolásban, izléses külalakban je-

Üzletfelosztás miatt

a Szt.-László-téren, „**FEKETE SAS**” szálloda épületében

a „**PRÓFÉTA**”
divatüzlet helyiségében

 hatóságilag engedélyezett

őszi és téli divatkelmék, barchettek, selymek,

Cretton,

battiszt, vásznak, asztalneműek,

téli

kendők.

Szőnyegek,

függönyök, ágygarnitúrák és egyéb

különféle női- és férfi-divatcikkek

— rendkívül —

leszállított árak mellett

végkiárusítás alá kerülnek.

 E kedvező és ritka alkalom kihasználására a t. vevőközönség becses
figyelme felhivatik.